

Мерзлікіна М. О.,
здобувач вищої освіти
спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: **Хилько І. І.,**
старший викладач кафедри економічної кібернетики,
комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ВИКОРИСТАННЯ ОПТИМІЗАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ В ЗЕМЛЕУСТРОЇ

Постановка проблеми. Важливість використання оптимізаційних моделей у землеустрої полягає у забезпеченні оптимального розподілу земельних ресурсів, можливості використання оптимізаційного моделювання для підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва та зменшення негативного впливу на довкілля. Оптимальні рішення в сфері землеустрою дозволяють вплинути на територіальний та загальнодержавний розвиток.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми землеустрою та оптимізації цього процесу вивчалися такими вченими як Добряк Д., Мельничук О., Черняга П., Новаковський Л., Третяк А., Аврамчук Б., Буряк І., Ковалишин О. та іншими.

Мета та завдання дослідження. Нині для суспільства особливо гострими є питання ігнорування раціонального використання та охорони земель, збереження ґрунтів, застарілості методів та результатів оцінки земель сільськогосподарського призначення, максимізації ефективності землеустрою на загальнодержавному й регіональному рівнях. Мета дослідження використання оптимізаційних моделей в землеустрої полягає у можливості підвищення ефективності використання земельних ресурсів, зменшенні втрат часу та ресурсів при плануванні та розробці планів використання земельних ділянок, а також у забезпеченні більш точного прогнозування наслідків землекористування на різних етапах процесу. Такий підхід дозволяє ефективно управляти землекористуванням з урахуванням різноманітних факторів.

Виклад основного матеріалу. Математичні методи і моделі в землеустрої складають окрему систему знань з методології та інструментарію побудови і використання різних типів оптимізаційних моделей для заходів, спрямованих на управління земельними ресурсами з урахуванням соціально-економічних та екологічних аспектів, що передбачає організацію ефективного використання землі. Теоретичним базисом математичних методів і моделей в землеустрої є системний аналіз, математичні закони, статистичні методи та інші [1].

Більшість економіко-математичних моделей, використовуваних у прогнозуванні, перед-проектній та проектній документації землеустрою, ґрунтуються на типових моделях сільськогосподарського виробництва з врахуванням умов ефективного використання земельних угідь. В цій сфері можуть використовуватися оптимізаційні математичні моделі, задачі лінійного

та цілочислового програмування, нелінійні оптимізаційні моделі, оцінка та управління ризиком, економетричне моделювання [2].

Найважливішим завданням господарського керівника завжди є найкраще та найефективніше використання виробничих ресурсів та потужностей, тобто знаходження найоптимальнішого значення між представленими виробничими ресурсами. Такого типу завдання можуть бути вирішені методом розв'язання задач оптимізації з використанням методів математичного програмування.

У сфері землеустрою та оцінки землі та нерухомого майна може бути застосована екстремальна задача, сутність якої полягає в знаходженні припустимих рішень, в яких досягається оптимум. Показник, що оцінює міру ефективності плану називається критерієм оптимальності.

Процес вирішення екстремальної задачі складається з наступних етапів [1]:

1. Розробка математичної моделі, що передбачає встановлення обґрунтування критерію оптимізації, ідентифікацію та формалізацію основних обмежень задачі у вигляді системи рівнянь або нерівностей.

2. Вибір математичного методу, що дозволяє за кінцеве число кроків одержати шукане рішення з будь-якою заздалегідь заданою точністю.

3. Аналіз отриманих результатів з точки зору можливості їх практичного застосування.

За правильного використання оптимізаційних моделей у сфері землеустрою може бути досягнуто різні цілі: оптимальне використання земельних ресурсів, забезпечення сталого розвитку територій, максимізація сільськогосподарського виробництва та мінімізація впливу на довкілля.

Висновки. Таким чином, використання оптимізаційних моделей у землеустрої сприяє не лише розвитку конкретних територій, а й загальнодержавному прогресу, завдяки ефективному використанню ресурсів, підвищенню ефективності сільськогосподарського виробництва та зменшенню негативного впливу на довкілля. В сукупності ці фактори здатні посприяти довогостроковому та сталому розвитку.

Враховуючи складність сучасних викликів у галузі землеустрою, подальше дослідження та застосування математичних моделей та оптимізаційних методів є надзвичайно важливим для сталого розвитку суспільства.

Список використаних джерел

1. Мамонов К. А., Радзінська Ю. Б. Конспект лекцій з дисципліни «Математичні методи і моделі у землеустрої» (для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 193 – Геодезія та землеустрій). Харків: Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова. 2018. 116 с.

2. Економіко-математичні методи і моделі в землеустрої: методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти ступеня «Бакалавр» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» денної форми навчання / уклад. О.В.Шебаніна та ін. Миколаїв: МНАУ, 2021. 48 с.